

MUSIQA O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISHDA TAHLIL ATAMASINING IZOHI

Muallif: Sabirdjanova Dilnoza Zafar qizi ¹

Affilyatsiya: Xalqaro Nordik universiteti tayanch doktoranti ¹

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14410595>

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada musiqa o'qitish metodikasini izohlashda tahlil atamasining tutgan o'rni va uning tadqiqotlar oldida turgan tvazifalarni izohlashda, yechimini bayon etishdagi roli va o'rni haqida qisqacha ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: o'qitish, metodika, tahlil, musiqa, pedagogika, bakalavriat, muammo, san'at, atama.

Musiqa o'qitish metodikasining ilmiy va pedagogik asoslanishi bo'lajak musiqa o'qituvchisining metodik tayyorgarligini takomillashtirishning yetakchi vositani ishlab chiqish va asoslashni talab qiladi. Tadqiqot muammosini hal qilishda ta'limning mazmunli va jarayonli tomonlarining birligi to'g'risidagi umumiy didaktik yondashuv hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ushbu nuqtai nazarga asoslanib, belgilangan tarkibiy qismini ishlab chiqishda o'qitish metodikasi mazmunning “ruhi” bo'lgan uslubiy ta'minotni aniqlashga harakat qildik. Mantiqiy va mazmunli reja unga mos keladi va uning muvaffaqiyatli assimilyatsiyasini ta'minlaydi. Qidiruv mazmuni va jarayonli tomonlarining birligini va ushbu maqsadning samarali bajarilishini ta'minlaydigan yetakchi vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Keng ma'noda uni musiqiy-pedagogik nazariya va amaliyotning turli xil hodisalari va jarayonlarini o'qituvchi tomonidan didaktik, tizimli va uslubiy tushunishning o'ziga xos ilmiy tadqiqot usuli sifatida tushunamiz. Bilishning umumiy pedagogik didaktik usulining o'ziga xos ifodasi bo'lgan uslubiy tahlil pedagogik jarayonning ba'zi qonuniyatlarini chuqur va yaxlit ravishda ochib berishga, unda yuzaga keladigan qarama-qarshiliklarning mohiyatiga kirib borishga, ularni hal qilishning maqbul vositalarini topishga imkon berdi.

Tahlil atamasining mazmuni uning tarkibidagi fikr harakati sifatida falsafiy ta'rifiga yaqin. Bu o'rganilayotgan hodisaning ma'lum bir bo'linishi emas, balki “yaxlit tahlil”, uning natijasi bu holda musiqa pedagogikasining u yoki bu o'rganilayotgan ob'ekti to'g'risida ko'p o'lchovli umumiy ilmiy, xususiy ilmiy g'oya sifatid qarash imkonini beradi.

Mazmun jihatidan uslubiy tahlil deganda biz uning musiqa pedagogikasiga va unga aloqador boshqa ilmiy, badiiy sohalarning uslubiy bilimlariga asoslangan va musiqa pedagogikaning kasbiy ahamiyatga ega muammolarining mohiyatini aniqlashga kontseptual, shaxsiy va ijodiy, asosli yondashuvda amalga oshiriladigan bo'lajak musiqa o'qituvchisining bunday faoliyatini tushunamiz. Uslubiy tahlilga ega

bo'lish, shuning uchun bo'lajak musiqa o'qituvchilarini musiqa o'qitish metodikasining eng muhim va ajralmas ko'rsatkichidir.

Ushbu tahlil bo'lajak musiqa o'qituvchisining aqliy, kasbiy, amaliy va metodik harakatlarining murakkab birlashishi bo'lib, u bir vaqtning o'zida ma'lum bir kasb muammosini o'rganishga, shuningdek uning ilmiy, badiiy va pedagogik yechim usullari va vositalarini anglashga qaratilgan.

Uslubiy tahlil individual pedagogik faktni va umuman o'qitish jarayonini didaktik "ko'rish"ni rivojlantirishga yordam beradi, bo'lajak musiqa o'qituvchisiga o'z va ommaviy, shu jumladan zamonaviy nazariya va amaliyotda ilgari surilgan ilg'or pedagogik tajribani tanqidiy baholashda bir tomonlilikni yengishga yordam beradi. Ma'lumki bugungi globallashuv jarayonlari musiqa o'qitish metodikasi ta'limini yangi g'oyalar, usullar, vositalar, metodlar va yondashuvlar asosida olib borishni, o'qitishda yangi pedagogik texnologiyalarni, xorijiy tajribalarni, oddiy, sodda va ravon tilda tushunarli olib borishni, talabalar bir darsning o'zida ko'p bilimlarni o'zlashtirish mexanizmlari va yo'llarini o'rganishlarini taqazo etmoqda. Bu kabi metodik harakatlar keraksiz ma'lumotlarni asossiz ravishda ko'payishdan ogohlantiradi, kasbiy ijrochilik amaliyotining salbiy tomonlariga e'tibor qaratish, muammoli masalalar bo'yicha ob'ektiv va ko'proq kasbiy yondashuvni egallashga imkon beradi, zamonaviy qarashlar va yondashuvlarda ijobiy, eng qimmatli narsalarni tez va oson o'zlashtirishni ta'minlaydi.

Yuqorida aytib o'tilganlarga asoslanib, bakalavriat ta'lim yo'nalishlarida musiqa o'qitish metodikasini uslubiy tahlil bilan pedagogik faoliyatni ijodiy bilish va o'zgartirish usuli sifatida qurollantirish bo'lajak musiqa bitiruvchisini ertangi kasbiy faoliyatida uslubiy tayyorgarligining maxsus, ayniqsa muhim vazifasi sifatida qaralishi kerak degan xulosaga kelishimiz mumkin.

Bakalavriat ta'lim yo'nalishida musiqa o'qitish metodikasini takomillashtirishning yetakchi vositasi sifatida uslubiy tahlilni ilmiy va pedagogik asoslash vazifasi hal qilinadi. Tadqiqotda ta'kidlangan didaktik-uslubiy ob'ektning murakkab xususiyatini hisobga olgan holda, uslubiy tahlilning mohiyati va tuzilishi, musiqiy-nazariy fanlarni o'qitish metodikasi bilan bog'liq pedagogik nazariya va amaliyotni bilish va o'zgartirish bo'lajmk musiqa o'qituvchisi faoliyatida uning faoliyatining yetakchi tamoyillari izchil tahlil qilinadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

- Panjiyev Q.B. Musiqa o'qitish metodikasi. Darslik. Toshkent. 2023. 306 b.
Ibrohimjonova G.A., Yuldoshev U.Yu. Musiqa nazariyasi. Darslik. Toshkent. 2017
Abdullin E.B. Teoriya i praktika muzqkalnogo obuchenie v obsheobrazovatelnoy shkole. M. 1983.
Ibrohimov O.A. "O'zbek xalq musiqa ijodi" (metodik tavsiyalar 1-qism), Toshkent. 1994-y. B. 62.